

Bryssel 9.12.2016
SWD(2016) 429 final

KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA

Oheisasiakirja

**Maataloustilastostrategia vuodesta 2020 eteenpäin ja mahdolliset myöhemmät
lainsäädäntönäkymät**

{ COM(2016) 786 final }

{ SWD(2016) 430 final }

Tiivistelmä
Vaikutustenarviointi maataloustilastoja vuoden 2020jälkeen koskevasta strategiasta ja mahdollisista lainsäädäntöskenaarioista
A. Toimien tarve
Miksi? Mikä on ongelma?
Globalisaatio, ilmastonmuutos ja yhteiskunnalliset muutokset muuttavat maataloutta. Tämän seurauksena myös yhteinen maatalouspolitiikka ja muu maatalouteen liittyvä EU-politiikka muuttuvat. Tämä luo maataloustilastoihin liittyviä uusia tietotarpeita, jotka eivät tällä hetkellä täyty jäykän lainsäädännön ja tiedonkeruiden välisen epäjohdonmukaisuuden takia. Myös viralliset tilastot ovat muuttumassa teknologian edistyksen ja uusien tietolähteiden vuoksi samalla kun resursseja leikataan jatkuvasti. Tämä kohdistaa paineita maataloustilastoja koskevaan lainsäädäntöön: sen olisi oltava kustannustehokkaampaa ja tiedonkeruusta aiheutuvaa rasitetta olisi kevennettävä. Jos ongelmia ei ratkaista, yhteisen maatalouspolitiikan ja muun EU-politiikan perustana käytettävän näytön saaminen vaarantuu, mikä rajoittaa EU:n kykyä toimia aloilla, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä kaikkien EU:n kansalaisten kannalta. Sidosryhmät, joihin aloite vaikuttaa suorimmin, ovat komission pääosastot AGRI, ENV, CLIMA ja SANTE sekä EU:n jäsenvaltioiden kansalliset tilastolaitokset.
Mihin aloitteella pyritään?
Aloitteella pyritään uudistamaan lainsäädäntöä, jotta se palvelisi uusia tietotarpeita joustavammin, saamaan tilastoista yhdenmukaistettumpia ja johdonmukaisempia sekä käsittelemään tietojen toimittamisesta aiheutuvaa rasitetta • tuottamalla korkealaatuisia tilastoja, jotka täyttävät käyttäjien tarpeet tehokkaasti ja vaikuttavasti; • lisäämällä maataloustilastojärjestelmän joustavuutta ja reagointinopeutta; • integroimalla maatalous-, metsätalous-, maankäyttö- ja ympäristötilastot toisiinsa paremmin; • kehittämällä reagoiva ja vastuullinen hallintorakenne maataloustilastoja varten; • lisäämällä Euroopan maataloustilastojen yhdenmukaistamista ja johdonmukaisuutta; • tuottamalla enemmän tilastoja mutta pienentämällä samalla vastaajien rasitetta etsimällä vaihtoehtoisia tietolähteitä ja mahdollisuuksia tehokkuuden parannuksiin.
Mikä on EU-tason toiminnasta saatava lisäarvo?
Yhdenmukaistettua EU:n politiikkaa, kuten yhteistä maatalouspolitiikkaa – jonka osuus EU:n budjetista on lähes 40 prosenttia – varten tarvitaan välttämättä korkealaatuisia tietoja, jotka ovat vertailukelpoisia jäsenvaltioiden välillä, jotta voidaan kohdentaa poliittiset toimet tehokkaasti, vaikuttavasti ja oikeudenmukaisesti. Tämä voidaan varmistaa vain Euroopan tilastojärjestelmän yhteisellä ja koordinoitulla toimella.
B. Ratkaisut
Mitä lainsäädännöllisiä ja muunlaisia toimintavaihtoehtoja on harkittu? Onko jokin vaihtoehto asetettu etusijalle? Miksi?
Harkittavana on ollut neljä keskeistä vaihtoehtoa: 1. Perusskenaario – ei EU:n toimia maataloutta koskevien rakennetietojen alalla Tässä vaihtoehdossa tiedonkeruu jätettäisiin jäsenvaltioiden tehtäväksi, minkä tuloksena olisi joukko erilaisia lähestymistapoja ja vaihteleva laatu. 2. Maatilojen rakennetutkimusta koskevan asetuksen (EY) N:o 1166/2008 voimassaolon jatkaminen: Tällä vaihtoehdolla jatkettaisiin nykytilannetta. 3. Kaikkia maataloustilastoja koskevat yhdet oikeudelliset puitteet: Tässä vaihtoehdossa integroitaisiin kaikki maataloustilastojen tiedonkeruu yhteen uuteen puiteasetukseen. 4. Maataloustilastojen integrointi kahdessa vaiheessa: Tässä vaihtoehdossa säilytettäisiin vaihtoehdon 3 edut mutta lisättäisiin joustoa ja vähennettäisiin aikataulupaineita luomalla kaksi uutta puiteasetusta vaiheittain. Parhaaksi arvioitu vaihtoehto on 4, koska sillä on parhaat mahdollisuudet saavuttaa tavoitteet.

Kuka kannattaa mitäkin vaihtoehtoa?

Laajojen kuulemisten jälkeen suurin osa EU:n maataloustilastoihin liittyvistä sidosryhmistä kannattaa vaihtoehtoa 4. Ihanteellisesti useimmat sidosryhmät kannattaisivat vaihtoehtoa 3, mutta sitä ei pidetä toteuttamiskelpoisena vuoteen 2020 mennessä. Pieni osa sidosryhmistä piti vaihtoehtoa 2 parhaana sen alhaisten alkuvaiheen kustannusten vuoksi.

C. Parhaaksi arvioidun vaihtoehdon vaikutukset

Onko parhaaksi arvioidusta vaihtoehdosta etuja? Jos on, mitkä ovat sen pääasialliset edut?

Tilastolainsäädäntö on ensisijaisesti hallinnollista lainsäädäntöä, joka vaikuttaa pääasiassa tietojen käyttäjiin (eli komission pääosastoihin), tietojen tuottajiin (kansallisiin tilastolaitoksiin) ja vastaajiin (viljelijöihin), joten sillä on vain vähäisiä suoria taloudellisia, sosiaalisia tai ympäristövaikutuksia. Muut vaikutukset:

Vaihtoehto	Tavoitteet	Kustannus/tehokkuus	EU-tavoitteet	Riskit	Epäsuorat vaikutukset	Sidosryhmät	Yhteensä
Vaihtoehto 1:	Erittäin kielt.	Kielteinen	Erittäin kielt.	Erittäin kielt.	Erittäin kielt.	Kielteinen	Erittäin kielt.
Vaihtoehto 2:	Kielteinen	Kielteinen	Kielteinen	Ei mielipidetä	Kielteinen	Kielteinen	Kielteinen
Vaihtoehto 3:	Myönteinen	Myönteinen	Erittäin myönt.	Kielteinen	Myönteinen	Myönteinen	Myönteinen
Vaihtoehto 4:	Myönteinen	Myönteinen	Erittäin myönt.	Myönteinen	Myönteinen	Myönteinen	Myönteinen

Onko parhaaksi arvioidusta vaihtoehdosta kustannuksia? Jos on, mitkä ovat sen pääasialliset kustannukset?

Sidosryhmille aiheutuu eniten suoria kustannuksia uusiin tilastollisiin ja teknisiin järjestelmiin mukautumisesta. Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä näiden toimien odotetaan johtavan hieman alempaan rasiitteeseen ja kustannussäästöihin, kun tutkittavien tilojen määrä vähenee lähes viidenneksellä (noin 56 miljoonan euron säästöt arvioiduista kaikkiaan 320 miljoonan euron kustannuksista maatalojen laskentavuoden 2010 osalta; lyhyen aikavälin sopeutumiskustannusten arvioidaan olevan noin 26 miljoonaa euroa). Tilastojen kustannuksia on myös arvioitava ottaen huomioon kustannukset tilanteessa, jossa tilastoja ei olisi lainkaan tai tilastot olisivat heikkolaatuisia. Vaihtoehdot 3 ja 4 ovat näin ollen edullisempia kuin vaihtoehto 2, jolla jatketaan nykytilannetta. Myös vaihtoehto 1 on todennäköisesti edullisempi kuin vaihtoehto 2 mutta heikentäisi nykytilannetta.

Mitkä ovat vaikutukset yrityksiin, muun muassa pk-yrityksiin ja mikroyrityksiin?

Valtaosa EU:n maataloista on erittäin pieniä. Näitä tiloja koskevat tiedot ovat välttämättömiä maatalouspolitiikan suunnittelun, täytäntöönpanon ja seurannan sekä maaseudun kehittämisen kannalta. Tämän vuoksi näitä tiloja ei voida jättää tutkimusten ulkopuolelle. Aloitteella pyritään keventämään rasiitetta esimerkiksi asianmukaisilla kynnysarvoilla ja kohdennetulla otannalla, ja kehittyntä teknologiaa ja uusia tietolähteitä käytetään ”kerää kerran, käytä monta kertaa” -periaatteen mukaisesti.

Kohdistuuko kansallisiin talousarvioihin ja viranomaisiin merkittäviä vaikutuksia?

EU:n taloudellisen tuen kansallisiin maataloustilastojen tiedonkeruisiin odotetaan jatkuvan vastaavana kuin nyt, ja myös kansallisten menojen odotetaan olevan samantasoiset kuin nyt. Kun rasiitteen ja kustannusten vähentämiseen tähtäävät toimet ovat toteutuneet täysimääräisesti samoin kuin odotettu maatalojen lukumäärän väheneminen (havaitun suuntauksen perusteella), nämä voisivat johtaa kustannusten vähenemiseen. Yleisesti ottaen tilastot ovat suhteellisen edullinen julkinen palvelu, joka maksaa itsensä takaisin monen tärkeän ja monipuolisen käyttötarkoituksen kautta.

Onko muita merkittäviä vaikutuksia?

Maataloustilastoilla voi olla merkittäviä välillisiä vaikutuksia esimerkiksi elintarvikkeiden turvallisuuden, ilmastonmuutoksen, matkailun ja EU:n ulkopoliittikan alalla, koska ne mahdollistavat paremmin näyttöön perustuvan politiikan laatimisen, täytäntöönpanon ja seurannan maiden välillä vertailukelpoisten korkealaatuisten tietojen perusteella. Näitä vaikutuksia on kuitenkin vaikea ennakoita ja mitata. Tilastolainsäädännön suorat vaikutukset ovat vähäiset.

D. Seuranta
Milloin politiikkaa tarkastellaan uudelleen?
Politiikan tarkastelussa käytetään vuotuisia vaatimustenmukaisuuden arviointeja, jatkuvaa näkemysten vaihtoa sidosryhmien kanssa ja kolmen vuoden välein laadittavia seurantaraportteja, jotka perustuvat useisiin keskeisiin tulosindikaattoreihin. Toisen kolmen vuoden välein laadittavan seurantaraportin korvaa takautuva arviointi.